

Boom Juridische uitgevers
 Postbus 85576
 2508 CG Den Haag
 T (070) 330 70 33
 F (070) 330 70 30
 E info@bju.nl
 I www.bju.nl

Estate Tip

Review

Afl. 2010-39

10 november 2010

Eten van twee walletjes met ventieltechniek Vermogens met de nieuwe tariefstructuur sneller groot

Bij kleinere vermogens focust men zich regelmatig op successierechtelijke besparingen bij het overlijden van de *eerste* echtgenoot. Op dat moment zijn in de regel niet veel contanten voorhanden, en moet de langstlevende ongestoord voort kunnen leven. Ook zo min mogelijk gestoord door de fiscus. De ventielbepaling kan een handje helpen. Bij de kleinere vermogens zal een lage rente of renteloosheid de beste oplossing zijn indien men focust op het eerste overlijden. Dat dit ten koste gaat van de heffing bij het *tweede* overlijden hoeft voor de lezer van dit medium geen betoog. Er is immers weinig of geen oprenting.

Bij de grotere vermogens kan dit evenwel anders zijn. Een rekenvoorbeeld met het rekenprogramma VEEP 10.1 (<www.vanewijkestateplanning.nl>) maakt dit snel inzichtelijk. Art. 9 en art. 10 van de Successiewet 1956 laten we buiten beschouwing.

Een man met een vrouw van 57 jaar met 2 kinderen is gehuwd in gemeenschap van goederen. Het gemeenschappelijke vermogen bedraagt € 3.000.000. Er geldt een wettelijke verdeling met de volgende renteclausule: 'De rente op de overbedelingsvorderingen is nihil, tenzij mijn echtgenote en kinderen anders overeenkomen.'

Successierechtelijk pakt dit plaatje bij het eerste overlijden met 0% uit als volgt:

Saldo gemeenschappelijk vermogen	3.000.000
Waarvan tot de nalatenschap behoort de helft	1.500.000
Erfdeel vrouw 1/3	500.000
Waarde fictieve vruchtgebruik erfdeel per kind	330.000
Waarde fictieve vruchtgebruik totaal	660.000
Verkrijging langstlevende (fictieve vruchtgebruik plus erfdeel)	1.160.000
Vrijstelling langstlevende	600.000
Vermogen belast met erfbelasting	560.000
Marginaal tarief in %	20
Verschuldigde erfbelasting langstlevende	100.200
Verkrijging per kind (erfdeel minus fictief vruchtgebruik)	170.000
Erfbelasting per meerderjarig kind	18.400
Marginaal tarief in %	20
Verschuldigde erfbelasting kinderen	36.800
Vordering meerderjarig kind op langstlevende	481.600
Totale erfbelasting na eerste overlijden (afgerond)	137.000

De rente van 0% leidt tot een maximaal fictief vruchtgebruik bij de langstlevende. Wat valt op: de vrijstellingen zijn benut en de langstlevende en de kinderen zitten in de 20%-schijf. De spreiding bij het eerste overlijden is ideaal; er blijven geen vrijstellingen of ruimte in de 10%-schijf onbenut. De successierechtelijke besparingsopdracht ten aanzien van het eerste overlijden is geslaagd, nu komt het tweede overlijden in beeld. 0%-rente zet vanzelfsprekend in dit kader niet veel zoden aan de dijk. De kunst is nu om zonder de ideale spreiding prijs te geven, te schuiven met de successierechtelijke grondslag binnen de 20%-schijf. Laten we eens experimenteren wat de effecten zijn indien de kinderen met 1 lid 3 van de Successiewet 1956 aan het ventileren slaan. Een rente van 4% enkelvoudig leidt tot het volgende resultaat:

Saldo gemeenschappelijk vermogen	3.000.000
Waarvan tot de nalatenschap behoort de helft	1.500.000
Erfdeel vrouw 1/3	500.000
Waarde fictieve vruchtgebruik erfdeel per kind	177.638
Waarde fictieve vruchtgebruik totaal	355.276
Verkrijging langstlevende	855.276
Vrijstelling langstlevende	600.000
Vermogen belast met erfbelasting	255.276
Marginaal tarief in %	20
Verschuldigde erfbelasting langstlevende	39.255
Verkrijging per kind (erfdeel minus fictief vruchtgebruik)	322.362
Erfbelasting per meerderjarig kind	48.872
Marginaal tarief in %	20
Verschuldigde erfbelasting kinderen	97.744
Vordering meerderjarig kind op langstlevende	451.128
Totale erfbelasting na eerste overlijden (afgerond)	137.000

De belastingdruk blijft door het sluiten van de rente-overeenkomst, waarbij de rente verhoogd wordt van 0% naar 4%, bij het eerste overlijden gelijk. Er treedt een verschuiving van de heffing op van moeder naar de kinderen. Voor het tweede overlijden heeft het ophogen van de rente vanzelfsprekend een positief effect. Hier eten we dus van twee walletjes: het wijzigen (ophogen) van de rente – door middel van de ventieltechniek – heeft geen nadelige gevolgen voor de heffing bij het eerste overlijden en heeft een besparing bij het tweede overlijden tot gevolg. Zouden moeder en kinderen de rente op 6% enkelvoudig vaststellen dan constateren we eveneens dat dit *niet* ten koste van de heffing bij het eerste overlijden gaat. De cijfers spreken voor zich:

Saldo gemeenschappelijk vermogen	3.000.000
Waarvan tot de nalatenschap behoort de helft	1.500.000
Erfdeel vrouw 1/3	500.000
Waarde fictieve vruchtgebruik erfdeel per kind	128.402
Waarde fictieve vruchtgebruik totaal	256.803
Verkrijging langstlevende	756.803
Vrijstelling langstlevende	600.000
Vermogen belast met erfbelasting	156.803
Marginaal tarief in %	20
Verschuldigde erfbelasting langstlevende	19.560
Verkrijging per kind (erfdeel minus fictief vruchtgebruik)	371.598
Erfbelasting per meerderjarig kind	58.719
Marginaal tarief in %	20
Verschuldigde erfbelasting kinderen	117.438
Vordering meerderjarig kind op langstlevende	441.281
Totale erfbelasting na eerste overlijden (afgerond)	137.000

Vanzelfsprekend verdient een rente van 6% de voorkeur als het de familie te doen is om een successierechtelijke uitholling.

Zou men naar 8% willen stappen dan wijst een berekening uit dat de grens, waarbij we kunnen schuiven met de rente zonder effect voor de heffing van erfbelasting bij het eerste overlijden, overschreden is:

Saldo gemeenschappelijk vermogen	3.000.000
Waarvan tot de nalatenschap behoort de helft	1.500.000
Erfdeel vrouw 1/3	500.000
Waarde fictieve vruchtgebruik erfdeel per kind	88.026
Waarde fictieve vruchtgebruik totaal	176.052
Verkrijging langstlevende	676.052
Vrijstelling langstlevende	600.000
Vermogen belast met erfbelasting	76.052
Marginaal tarief in %	10
Verschuldigde erfbelasting langstlevende	7.605
Verkrijging per kind (erfdeel minus fictief vruchtgebruik)	411.974
Erfbelasting per meerderjarig kind	66.794
Marginaal tarief in %	20
Verschuldigde erfbelasting kinderen	133.588
Vordering meerderjarig kind op langstlevende	433.206
Totale erfbelasting na eerste overlijden	141.193

Dit is vanzelfsprekend eenvoudig te verklaren. Het fictieve vruchtgebruik wordt kleiner, en wel zo klein dat moeder de 10%-schijf niet meer volledig benut. Bij 7% enkelvoudig zou de spreiding bij het eerste overlijden overigens ook net niet meer ideaal zijn. Let wel, men zou deze kleine extra heffing bij het eerste overlijden voor lief kunnen nemen met als doel bij het tweede overlijden sterker terug te komen.

Kortom: soms gaat een verhoging van de rente niet ten koste van de heffing bij het eerste overlijden, maar heeft dit wel voor de heffing van erfbelasting een gunstig effect bij het tweede overlijden. Onder de oude Successiewet kon dit ook spelen, maar gelet op de tariefstructuur van destijds was dit minder snel aan de orde. Men moest (financieel) van goeden huize komen wilde men, bijvoorbeeld, met zijn allen in de 27%-schijf zitten. Onder de nieuwe wetgeving heeft men in die zin sneller een 'groot vermogen'. Er zullen zich dan ook vaker gevallen voordoen waarin het geraden is om de rente te verhogen, aangezien dit geen gevolgen hoeft te hebben voor de heffing bij het eerste overlijden. Het successierechtelijke adagium '0%-rente is in de regel beter bij het eerste overlijden' staat nog steeds, maar dient nader genuanceerd te worden. En wij denken dat de mededeling dat de cliënten slechts verantwoorde keuzes kunnen nemen aan de hand van rekenvoorbeelden het intrappen is van een open deur.

Voor nadere berekeningen verwijzen wij u naar W. Burgerhart, J.D.H. van Ewijk, B.M.E.M. Schols & F.W.J.M Schols, 'De 'ventieltechniek' in concreto Deel II, De toepassing van het spel met art. 1 lid 3 Successiewet 1956 in de estate planningspraktijk van alledag', *KWEP* 2010-1, nr. 3.

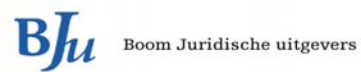
Voor de beantwoording van de vraag welk testament de voorkeur verdient, verwijzen wij naar de cursus Welk Testament? (Zwolle, Breda, Maastricht). Zie <www.estatetipeducation.nl>.

Tot volgende week!

---

www.scholsburgerhartschols.nl

www.bju.nl

© 2010 Boom Juridische uitgevers / ScholsBurgerhartSchols

Hoewel de uiterste zorg is besteed aan de inhoud van *EstateTip Review* aanvaarden de uitgever en de redactie geen aansprakelijkheid voor onvolledigheid of onjuistheid.